

אלה דור-און טרם פג החלום

שירים

עטיפה : שמוליק סוכרי
פסלים של שרית (חפץ) פומרנץ

1999

כל הזכויות שמורות למחברת

רשימת השירים

4.....	אודות המחברת
5.....	להורי
7.....	אדם וחוה
9.....	בחירתה של וּשְׁתִי
10.....	צוי הלב
11.....	מגדל בבל
12.....	בלי להביט אחורה
13.....	צדק קהלת
14.....	בני אברהם
15.....	מול פסל דוד
16.....	עץ הזית
18.....	מנורה עתיקה
20.....	למה בכתה המנורה
23.....	מנהיג העם
25.....	שירי
26.....	אהבה
27.....	משאלה
28.....	שיחה אלמות
30.....	אשתו
31.....	הרי יהודה
32.....	פרדה
33.....	ילדות
34.....	שעת בקר
35.....	לשחות עם הדגים
36.....	צוענייה
37.....	זכרונות מתרכינה
38.....	חזרה הביתה
39.....	אנטנות במדבר
40.....	אפוקלפסה
41.....	זר פרחים
42.....	מקדמת-דנה
43.....	ספור חד-פעמי
45.....	שעת בין-ערבים
46.....	ערפלי תוגה
47.....	השתקפות במראה
48.....	ילדי הבוגר
49.....	לזכרו של ידיד
50.....	אחרי מותי
51.....	מותו של חיל
52.....	שתי אמהות
53.....	תפלה לגשם
54.....	הוד מלכותו כורע בך
56.....	הרהורים

אודות המחברת

אֵלָה דוֹר-אוֹן,

משוררת, כתבה חמישה ספרי שירה.
רבים משירה פורסמו בעיתונים, בספרי לימוד
ובאנתולוגיות לשירה.

נולדה וגדלה במוסקבה, ברה"מ.
עלתה לישראל ב-1957. בת לאם ניצולת שואה.
בוגרת אוניברסיטת תל-אביב בספרות אנגלית
והיסטוריה של המזרח התיכון.
מורה לאנגלית, מתרגמת ועורכת.
מתגוררת בחולון.

שִׁירִי – אַתֶּם כְּמוֹ יְלָדִי,
בְּגִרְתֶּם וַיִּצְאֲתֶם לַמֶּרְחָב.
מִי יִדְפְּדֶיךָ בְּכֶם וּמִי יִקְרָא?
מִי יִבְרָךְ וּמִי יִפְגֹּעַ?
רוֹצֵה לְדַעַת, לֹא אֶדְעַע...

גם המבוגרים טועים (1984) • סנדלים (1987) • המילים שאמא אמרה (1994)
מספר על היד (1998) • טרם פג החלום (1999) • Цветёт Мориа (2001)

להורי

אתם הייתם לי משענת,
דגמא לחסון רוחני.
אתם הייתם המצפון,
אשר הדריך את כווני.

חלפו שנים הרבה, הזקנתם,
והתחלפו התפקידים –
עכשו אני עמוד הסלע,
אתם פגיעים כמו ילדים.

זקוקים לחם, ליד תומכת,
לבטחון של המפר, –
כמו הלך במדבר פתוח –
תועים בנתיבי המחר.

רוצה להתיצב בלהט
מול גזר-אבדן קרב, נוּגה,
למרד בעריצות הזמן
כמו פאוסט, לומר לרגע:

תחפה!

בהשראת המקרא

אָדָם וְחַוָּה

”ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו
ולא יתבששו”
[בראשית ב, כה]

הגוף מְעֻרָטָל
הנְשָׁמָה חֲשׂוּפָה –
שְׁלוֹב אֱלֹהִי
שֶׁל הַרְמוֹנִיָּה מְלֵאָה.

גּוּפָה לֹא חֲטוּב
לְפִי צוּ הָאֲפָנָה,
רְאֵשׁוּ קִצַּת מְקָרִים,
זָרְקָה בּוֹ שִׁיבָה.

כָּאֵן עֵדֶף מְשֻׁקָל,
שֶׁם כְּתָם לְדָה –
יְצִיר אֱלֹהִים
לֹא פֶאֶר הַבְּרִיאָה...

מִתְהַלְכִים עִירְמִים –
בְּלִי בּוֹשָׁה וּכְלָמָה,
בְּטוּחִים בְּעֵצָמָם –
בְּלִי חֲרָדַת נְטִישָׁה.

חיים בשלום
עם הטוב והרע,
עיניהם משתקפות,
לא זקוקים למראה.

נגסו מעץ דעת
– כמצות הנחש –
ועברו לחיים
עם קודקס חדש.

השקר הוליד
האשמות ורחוק,
בקרת, חשש
וחסר ספוק.

התעטפו בבגדים
– בשכבות הגנה –
כשפסק האמון
ופסקה הבנה...

וישאף האדם
לשלוה מני קדם,
להרמוניה מלאה –
לחיים בגן עדן.

בְּחִירַתָּהּ שֶׁל וְשִׁתִּי

"ותמאן המלכה ושתי לבוא בדבר המלך
אשר ביד הסריסים"
[אסתר א, יב]

בְּפָרֶס הַקְדוּמָה, בְּשׁוֹשׁן הַבִּירָה,
חִי אַחֲשׁוּרוּשׁ עִם אִשְׁתּוֹ הַמְּלָכָה.
הַמֶּלֶךְ עָרַךְ מִשְׁתֵּה לְשָׂרִים
שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵאָה וּשְׂמוֹנִים יָמִים.

כְּטוֹב לְבוּ בֵּינָן פֶּקֶד עַל סָרִיסָיו:
"הִבִּיאוּ אֵלַי אֶת וְשִׁתִּי - עֲכָשׂוּ!
אֶת חֲמוּקִיָּה תִצְיֵג לְרֵאֲוָה,
וַיִּהְיֶה לִּי יָפִיָּה - מְקוֹר גְּאֻוָּה!"

הֲאִם הַמְּלָכָה תִּמְחַל עַל כְּבוֹדָהּ?
הֲאִם תִּתְיַצֵּב עִירֹם וְעֲרִיָּה
לְשַׁעֲשַׁע עֲדַת שְׂכוֹרִים -
הַתִּשְׁפִּיל אֶת עֲצָמָהּ בְּפָנֵי הַגְּבָרִים?

יֵשׁ לָהּ אַרְמוֹן, כְּרֶכְרֶה, מְשָׁרְתִים,
בְּגָדִים לְמַכְבִּיר, עֲדָיִים יְקָרִים.
כָּל אִשָּׁה מְקַנְאוֹת בָּהּ. בְּסִתְרָה לְבָהּ
כָּל אַחַת מוֹכֵנָה לְהִיּוֹת בְּמַקוֹמָהּ!

אִם הַמְּלָכָה תַעֲמֹד בְּמִרְיָהּ,
אִם לֹא תִצְיֵת לְפָקֶדֶת בַּעֲלָהּ,
לֹא אֶבֶד לָהּ הַכֹּל - הַעֲצָמָה, הַשְׂרָרָה,
עֹשֶׁר, פָּאֵר, חֲצִי מִמְּלָכָה...

הִיא בְּחָרָה בְּכָבוֹד אֲנוּשִׁי -
וַיִּזְכּוּרָה כְּמוֹפֶת לְמֶרֶד נָשִׁי.

צוי הלב

"כשך חמת המלך אחשוורוש זכר את ושת
ואת אשר נגזר עליה"
[אסתר ב, א]

המלך אחשוורוש – אדם רב עצמה –
שליט על שבע עשרים ומאה מדינה.
משתחוים לו אפים גם שר, גם אקר,
מצוה – ועל פיו ישק הדבר.

אשתו המלכה הפרה פקדה –
לשלוטון השררה צפויה סכנה!
הגברים בפרס ומדי מדאגים –
היא דגמא לחקוי לשאר הנשים!

יש להחזיר השלוטון על בנו –
"להיות כל איש שורר בביתו".
המלכה תגרש ואת מלכותה
יתן המלך לרעותה הטובה.

הזמן משכך כעסים וחמה –
המלך נזכר באשתו היפה.
לבו מתמלא ברגשי חרטה
על הדין שחרץ על אשה אהובה.

אך אבו! גם שליט כל יכול
מחייב לפקדה שגזר על הכל.
למלך אסור – למרות הכאב –
לצית לצוים שמכתיב לו הלב.

מגדל בבל

"הן עם אחד ושפה אחת לכולם..."
[בראשית יא, ו]

אחרי המבול, בימים הקדומים,
כל הארץ שפה ודברים אחדים.

נתפנו להקים להם עיר ומגדל –
נצמדים למסכס, סוגדים למקבל.

אידיליה של תמימים משלהבים:
חיים בלי משברים, בלי ניגודים!

לא ענש, כי אם חסד אלהים עשה,
כשבבל שפתם והצילם מאחידות דעה.

הו, איזה שעמום ואיזו סכנה,
כשיש לכל, תמיד, דעה קבועה!

מה ערבים קולות בשלל גונים,
בקצב משתנה, בלשונות שונים!

כי הגאון האנושי מרקיע לשחקים
הודות לקיומם של אלף מגדלים.

בְּלִי לְהַבִּיט אַחֲרָה

"ותבט אשתו מאחריו ותהי נציב מלח..."
[בראשית יט, כו]

רוצה לצעד קדימה,
בְּלִי לְהַבִּיט אַחֲרָה חֲרָף וְלְמֵרוֹת,
לְהַפְרֹד מִן הָעֶבֶר
בְּלִי חֲרָטָה,
בְּלִי מוֹעֲקוֹת.
לְצַעַד לְקִרְאָת –
לְמַעַד בְּעֶרְפֶּל,
לְפִסֵּעַ בְּדַרְכֵי עֵקֶלְלוֹת,
לְחַשֵּׁשׁ וּלְפַחַד מֵהַבָּאוֹת –
רַק לֹא לְהִהָפֵךְ לְאִשֶׁת לוֹט!

צדק קהלת

"הבל הבלים הכל הבל..."
[קהלת א, ב]

הבל הבלים – אמר קהלת –
אחרי שהתנדע למנעמי תבל,
טעם את טעם החכמה ועשר,
את טעם הערְגָה במֶתֶק-ליל.

הבל הבלים – אמר קהלת –
אחרי שהתנדע למחוזות זרים,
נדד מעבר להרים, חצה ימים,
ראה איך אנשים חיים, איך הם מתים.

הבל הבלים – אמר קהלת –
אחרי שהתנדע לצער ולשכול,
חנה בגידת רעים ועשק,
עמד על פי תהום – ולכלם יכול.

הו, תן גם לי אלה,
בטרם אתכסה רגבי עפר,
לגמֵעַ את הכוס –
לטעם מן המתוק ומן המר,

להתרומם לרום פסגות,
לפל לתהומות מאפלים,
ואחר כך לומר:
צדק קהלת, הבל הבלים!

בְּנֵי אַבְרָהָם

"וימת אברהם... ויקברו אותו יצחק
וישמעאל בניו"
[בראשית כה, ח-ט]

בְּסִמְטוֹת הָעִיר הָעֵתִיקָה,
עַל אֲבָנִים בְּנֵי אֶלְפֵי שָׁנָה,
אֲנִי פוֹסְעֵת מִבְּסֻמַּת מִיפְיָה
שֶׁל עִיר דָּוִד, קִרְיַת נְאֻמָּנָה.

כָּאֵן הִזְשׁוּן עִם הַמוֹדֵרְנִי בְּכַפְיָה,
הַקֶּדֶשׁ וְהַחֹל – בְּעֶרְבוּבָה,
הַמּוֹן אָדָם שֶׁל יְהוּדִים וְעֶרְבִים,
בְּקוֹ פְּנִיָהם כְּמַעַט לֹא נִבְדָּלִים.

צִאֲצָאִי יִצְחָק וְיִשְׁמַעְאֵל –
לְכָל אֶחָד שָׁפָה, תְּרַבּוֹת וְאֵל.
הוּ, מִי יִתֵּן וְיִתְעַבֵּר מִן הָעוֹלָם
שְׁנֵאת-חֲנֻם בֵּין שְׁנֵי עַמִּים
מִזְרַע אַבְרָהָם!

מול פֶּסֶל דָּוִד *

"גבור חיל ואיש מלחמה ונבון דבר
ואיש תאר"
[שמואל א' טז, יח]

בְּן יִשְׂרָאֵל מִבֵּית-לָחֶם יְהוּדָה –
רוּעָה צֶאֱן בְּאֶרֶץ צִיָּה,
הַמִּכָּה אֶת הַדָּב וְהָאֲרִי,
"יִפֶּה עֵינָיִם וְטוֹב רֵאִי".

בְּרוּךְ נְעוּרִים וְחֻכְמָה,
כְּמוֹ אֲבִיר מִתּוֹךְ אֲגָדָה –
אֶת בֵּת מְלֶכֶךְ יִשְׂרָאֵל לְאִשָּׁה,
אִם יִנְצַח עֵנֶק בְּעָרְמָה.

בְּן יִשְׂרָאֵל מִבֵּית-לָחֶם יְהוּדָה –
מְלֵא-אוֹן, זְקוּף-קוֹמָה,
כָּל שְׂרִיר, כָּל וְרִיד בְּגוֹפֶךָ
חוֹשֵׁף אֶת תַּפְאֲרֹת עֵזְדֶךָ.

בְּמַקְל וּבְקַלֵּעַ צוֹעֵד יַחֲדָי
בְּזַעַם עֲצוּר, לְקִרְאֵת הַפְּלִשְׁתִּי.
אִישׁ עֲבָרִי אֶל מוֹל גּוֹרְלוֹ:
הֲיִמִּית אוֹ יִמְצָא אֶת מוֹתוֹ ?

פירנצה, 2002

*פסל דוד של מיכלאנג'לו

עץ הזית

"זית רענן יפה פרי-תאר..."
[ירמיהו יא, טז]

עץ זית סב, בא בימים,
שוחח עם אלה ברוכת עלומים.

חלל גדול נפער בגזעו,
כאלו בקע מצער לבו.
שמט זרועותיו, הרפין את ראשו,
והצר חרישית על מר גורלו:

פעם הייתי מקור בלעדי
לשמן טהור, משבח, אגדי.
כיום מתחרים בי אחי השמנים –
סויה ותירס ושמן בטנים.

בשמני משח שמואל את דוד,
סבון מעץ זית כל כפתם הוריד,
נתתי מאור ביום חג ועמל –
ועכשו עושה זאת חברת החשמל!

פעם – יש לחם וזית –
יש הכל, יש שפע בבית.
כיום, כשהבית מלא מכל טוב –
מרגיש אנכי מיתר, לא חשוב...

מְשִׁיבָה הָאֵלֶּה : הַתְּעוּדָד, יְדִידִי!
לְמֵרוֹת הַשִּׁנּוּי – עוֹדֵךְ יְחוּדִי.

אַתָּה אֶחָד מְשַׁבְּעַת הַמִּינִים
וְאַרְךְ חַיִּיךְ – מֵאוֹת בְּשָׁנִים.
רֵאשֶׁךְ מְעַטֵּר בְּעֵלִים מְכַסִּיפִים
אֶת אֶרֶץ הַקִּדְשׁ, אֶת הַר הַזֵּיתִים!

מִתְקוּפַת הַמְּקַרָּא, הַנְּבִיאִים וְהַזֵּהָר :
”זֵית רֵעֵן יִפֶּה פְּרִי-תֵאֲרִי”.
תְּמִיד מְהֻדָּר, לֹא עוֹמֵד בְּשִׁלְכָת,
כְּאֵלוֹ הַזְּמַן פָּסַק מְלָכָת...

מְנוּרָה עֲתִיקָה

"לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי..."
[זכריה ד, ו]

מְנוּרָה עֲתִיקָה
עַם שְׁבַעָה קָנִים
וְשָׁנֵי עֲנָפֵי זֵית –
זְקוּפִים בְּצַדָּדִים.

מְנוּרָה עֲתִיקָה
סָמֵל לְעַם,
שְׁפָדָה אֶת אֶרְצוֹ –
בְּיָזַע וְדָם.

מְנוּרַת הַקָּנִים –
עֵץ הַמוֹשִׁיט
עֲנָפִים לְשָׁמַיִם –
שָׁרְשָׁיו נְטוּעִים בְּקִרְקַע,
מְשׁוּעִים לְמַרְחָב וּלְמִים*.

מְנוּרַת הַקָּנִים –
אֵשׁ אֲדִירָה –
מְגִנָּה עַל הָעֵץ
מְהַשְׁמַד וּכְלָיָה.

כִּי הַעֵץ
הַפּוֹרֵשׁ זְרוּעוֹתָיו בְּתַפְלָה,
הוּא עֵץ הַחַיִּים
מִתְקוּפַת הַמְּקָרָא.

וְהָאֵשׁ,
הַבּוֹקֵעַת מִתּוֹךְ עֲנָפִים,
כְּמוֹ בְּסִנְהַ הַבּוֹעֵר –
הִנֵּה אֵשׁ הַחַיִּים.

מְנוֹרַת הַקְּנִים
הִיא הַסְּמָל
לְחִזּוֹן אַחֲרִית הַיָּמִים –
וְגַר זָאב עִם כָּבֶשׂ
וְהָאֵשׁ לֹא תֵאָחַז בְּעֵצִים.

*ההסתעפות של צמחי המוריות, הגדלים בשדות הארץ, משקפת את תאור מנורת המקדש
בשמות לז, יז-כג

למה בכתה המנורה

"ויעש את המנורה זהב טהור..."
[שמות לז, יז]

בציון הבנויה, בירושלים הבירה,
מול פנסת העם נצבת מנורה.
על קניה שבעה – תבליטים מפרים,
את תולדות האמה דומם מספרים.

נצבת איתן, פלדה חצובה,
תמירה ונפה – אף בלב עצובה.
מושטה בתחנה זרועותיה אל-על,
אל תכלת רקיע ושמש מעל.

עת ערב יורד, מרכינה את ראשה,
ובוכה חרישית. מי יבין לנפשה?

סביון צהבהב חד-שמיעה
הקיץ משנתו ותמה:
"מנורה יקרה! מנורה מפלאה!
מדוע תבכי ואת כה נאה!"

משיבה המנורה: "רב תודות!"
ודמעות מעיניה זולגות.

כלנית אדמת עטרה
שמעה את הבכי ואמרה:
"מנורה חביבה! מנורה יקרה!
מדוע תבכי ואת כה תמירה!"

משיבה המנורה: "רב תודות!"
הניחני בשקט לבכות".

רְקִפַּת הַרִים חֲבוּיָהּ
זְקִפָּה אֶת רֵאשָׁה בְּפִלְיָאָה :
”מִנּוֹרָה יִקְרָה! מִנּוֹרָה אֲהוּבָה!
מִדּוּעַ תִּבְכִּי וְאֵת כֹּה נִשְׁגָּבָה?”

מְשִׁיבָה הַמְּנוֹרָה : ”רַב תּוֹדוֹת!
לֹא אֶכְחִישׁ – עֲצוּב לִי מְאֹד.

פַּעַם הָיִיתִי זָהָב עֲשׂוּיָהּ,
שָׁנִי וְאֲדָרֶת מְלָכוֹת עֲטוּיָהּ,
מִכָּל כָּלִי הַקֹּדֶשׁ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ,
הָיִיתִי הַכֹּלִי הַכִּי מְקֻדָּשׁ.

אוּרֵי הַזָּהָר הָאִיר אֶת הַכֹּל,
אֲהַבְנִי כָלֵם – מִקְטָן עַד גְּדוֹל.
וְעִכְשָׁו – אָבוֹי לְבוֹשָׁה!
גְּלַמוּדָה – בְּלִי אוֹרָה, בְּלִי קְדוּשָׁה...”

הַשְּׁחַר הַפְּצִיעַ, זְרָחָה הַחֲמָה,
נִשְׁאַה הַרְקִפַּת קוֹלָה בְּרַמָּה:

”מִנּוֹרָה יִקְרָה! מִנּוֹרָה חֲבִיבָה!
הַבִּיטִי סָבִיב עַל הָעִיר הַשְּׁלֵוָה,
עַל חוֹמוֹת, הַחֻבְּקוֹת אֶת שְׂרִידֵי הַמִּקְדָּשׁ,
עַל קְרִיַת מְלָךְ רַב, הַנִּבְנִית מִחֲדָשׁ,

עַל הָרֵי יְהוּדָה הַקּוֹרְנִים,
עַל סַפּוֹר בֶּן אֶלְפִים שָׁנִים.

את הסמל בלב האמה,
ששרדה משואה לתקומה.
את האור, השמחה, התקנה –
זהרד מעולם לא כבה!"

חיכה המנורה בתשובה:
"אני שוב מרגישה חשוכה!"
וזקפה קומתה בגאון
מול כנסת העם בציון.

מְנַהֵיג הָעָם

"מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא..."
[דברים לב, נב]

מְשֶׁה, אֲדוֹן הַנְּבִיאִים,
מְנַהֵיג רֵאשׁוֹן שֶׁל הָעִבְרִים,
שֶׁהוֹצִיאָם מִשְׁעֶבֶד לְגֹאֲלָה,
שֶׁהֶעֱבִיר אוֹתָם בְּחַרְבָּה ;
זֶה שֶׁעֲמַד בְּנַחִישׁוֹת וְגֹאֲנָה
מוֹל סְרַבְנוֹת פְּרָעָה הִיחִירָה ;
זֶה שֶׁחָלַק אֶתְּם אֶת הַתְּלָאוֹת
וְהֶעֱנִיק לָהֶם אֶת הַלְּוִיחוֹת ;
הָיָה לְבָנֵי עַמּוֹ לָפָה בְּפָנֵי הָאֵל –
מְחָא, סִנְגַר וְהַתְּפִלָּל ;
זֶה שֶׁהִנְהִיג יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים שָׁנָה,
שֶׁפֶט, חִנֵּךְ בְּרוּחַ הַתּוֹרָה –
עָלְיוֹ נִגְזַר לְרֵאוֹת אֶת הָאָרֶץ מִנְּגִד,
אָבֵל אֵלֶיהָ לֹא לְבוֹא.
בְּמָה פִּשְׁעִי? בְּמָה חֲטָאוֹ?
וְהוּא בִקְשׁ וְהִתְחַנֵּן :
בְּטֹל אֶת רַע הַגְּזֵרָה!
אָבֵל הָאֵל לֹא נֶעְנָה...
אִם דּוֹר הַמִּדְבָּר לֹא זָכָה –
לֹא זָכָה גַם מִי שֶׁהִנְהִיגָם.
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִסְפוּ בְּעוֹנוֹם
וְהוּא הֶעֱנֵנו – בְּיַחַד אֶתְּם.

רגעי קסם ומכאוב

שירי

שירי – אתם כמו ילדי
ילדתי בעצב.
אחזתי בידכם בחרדה
וניחד – שורה אחר שורה
פסענו במשעול
לקראת בגרות והשלמה.

שירי – אתם כמו ילדי.
חלדי ונשמת
זורמים בכם לעד.
תקופה קצרה היינו לאחד,
הכל זורם –
עכשו אתם לבד.

שירי – אתם כמו ילדי,
בגרתם ויצאתם למרחב.
מי ידפדף בכם ומי יקרא?
מי יברך ומי יפגע?
רוצה לדעת, לא אדע...

אהבה

היא מזור לנשמה מיסרת,
נדירה כמתת האלים –
כמו קוסם חבורות מאתרת
ועוזרת מהר להחלים.

מפיגה עיפות ועצבת,
שחרצו סרפדי החיים –
את חשכת הנתיב של הדרך
מאירה באלפי כוכבים.

היא כמהה ליד מלטפת,
לקול וחיון מכרים –
היא מפלט מבדידות לא מובנת
של אדם המקוף אנשים.

היא אורחת קרואה בלבנו,
עד מתי תשא, לא נדע –
בלי משים מלבנו חומקת
בלי לומר את מלת הפרדה.

לפעמים היא חוזרת אלינו,
לפעמים משנה את דמותה –
לעתים ניחל כל חיינו
לגעת בכנף גלימתה.

משאלה

לגעת שוב בגוף מִכָּר וְחָם,
לשמע את הקול המלטף,
לנשם מלוא הראות את ישותך
ולהמוג באשר מטִרֶף.

לרקד לצליל גיטרה מתנגן,
לחוש מגע ידיך על מתני,
להתרגש מן העֲרָגָה בתוך עיניך,
אשר תצית את הברק בתוך עיני.

כֵּאלוֹ לֹא נִפְרְדְּנוּ מֵעוֹלָם,
וְלֹא הִיָּתָה אִשָּׁה זָרָה בֵּינֵינוּ.
כֵּאלוֹ נִעְלָמוּ הָעֲלֵבוֹנוֹת,
וְהָעוֹלָם כָּלוּ שִׁיךְ לְשִׁנֵּינוּ.

כֵּאלוֹ לֹא הִפְסְקָנוּ לְאַהֲבָה,
כֵּאלוֹ לֹא הִפְנִינוּ אֶת הָעֶרֶף,
כֵּאלוֹ אַחֲרֵי הַקִּיץ בָּא אָבִיב
וְנִעְלָמוּ בְּלִי שׁוּב הַסֵּתֵר וְחָרֶף.

שיחה אלמת

הם נפגשו בחתונה לפני שבוע,
קשהגיעו בנפרד ויחד לאולם.
הם התישבו ליד אותו שלחן רבוע –
לפני כן לא הכירו מעולם.

ישבו זה לצד זה –
מרחק של סנטימטרים –
אכלו, שתו, חיכו אל החתן והכלה,
הביטו בחטף איש ברעהו
ולא החליפו ביניהם מלה.

ובאותה שעה לתוך הנפש פנימה
– כמו קרן אור מבעד דלת נעולה –
פרץ הרטט הפלאי והפרוע
המדורבן תשוקה לפעולה.

כמו ענפים הנמשכים לקרן שמש,
כמו פרפרים המזנקים אל צוף פריחה,
כף ידיהם מתחת למפת המשי
נגעו והשתלבו מחק המשיכה.

ישבו שותקים, רק ידיהם אוחזות בלהט,
נוגעים בחם, בעדינות, לא במפגין.
במתק-סוד מנהלים שיחה אלמת
מתחת לשלחן – לסרוגין.

תִּמְהוּ עַל הַתְּשׁוּקָה שֶׁנֶּאֱתָה בָּם –
בְּשִׁיחַ עִם הַיָּד הָאֶלְמוּנִית
סִפְרוּ עַל רַחֲשֵׁי גּוֹפָם, אֲשֶׁר לְפִתְעַ,
נִשְׁבָּה בְּקִסָּם הָעֲרָגָה הַפְּתֹאמוּמִית...

שְׁלֹשָׁה יָמִים חִכְתָּה כְּמַהֲפֹנְטָת,
רוֹנְעַת וּבוֹטְחַת עַד אֵימָה.
לְמָרוֹת שֶׁלֹּא אָמַר – גּוֹפָה אָמַר לָהּ –
עַדֵּן שִׁיחַתֶּם לֹא הִסְתִּימָה...

לְבָסוֹף הִגִּיעַ לְפָנוֹת עֲרָב.
הַבִּיטָה בְּפָנָיו הַמְּחִיכֹת בְּסָף.
חִפְּשָׁה בְּתוֹךְ נִפְשָׁה הַמְּיַחֵלֶת
אֶת הָרְגוּשׁ וְאֶת הָרִטְט הַנִּכְסָף...

הַקִּסָּם פָּג. כְּמָה מוֹזָר!
הוֹשִׁיטָה יָד קָרָה לְגִבְרָ זָר.

אָשְׁתּוֹ

אָתָּה אֶתִּי לְזָמַן קָצוּב, קְבוּעַ,
שְׁעוֹת קְצָרוֹת שֶׁל אֲשֶׁר עַד בְּלִי דִי,
נִשְׁמַע לְמַחֲוִיגֵי-שְׁעוֹן חוֹזֵר אֵלֶיךָ,
אָבֵל בְּמַחְשָׁבוֹת חוֹזֵר אֵלַי.

אָתָּה אָתָּה בַּיּוֹם וְגַם בְּלַיְלָה,
כֹּה מְכַרִּים לָּהּ הַרְגָלִי שְׁנֵתֶדָּ,
נִרְדָּם אָתָּה – אָבֵל בְּחִלּוּמָדָּ קוֹרֵא לִי –
אֲנִי פוֹסַעַת בְּשִׁבְלֵי אָתָּדָּ.

אָתָּה שׁוֹלַח לִי פְּרָחִים עִם פְּתָקָּ,
קוֹנָה לִי מִתְּנֹנֹת בַּעֲטִיפָּה נָאָה,
אָתָּה – הוֹלֵךְ לְשׁוֹק מְדֵי שְׁבוּעַ,
עוֹרֵךְ קִנְיֹת חֲלִין בְּהַכְנָעָהּ.

אֶתִּי אָתָּה בְּמִסְעָדוֹת אוֹ בְּקוֹלְנוּעַ,
אָתָּה הוֹלֵךְ לְמַכְרִים וִידִידִים.
אֶתִּי – כֹּה אֲבִירִי, רוֹמְנְטִי,
אָתָּה חוֹלֵק אֶת הַשְּׁגָרָה שֶׁל הַחַיִּים.

אָתָּה נוֹשֵׁק לָּהּ בְּלִי עֲרָגָה, כְּמוֹ רַעַ,
אוֹתִי – כְּמוֹ הַחֲתָן אֶת הַכֶּלֶה,
נִשְׁאַלֶת הַשְּׂאֵלָה: מִדּוּעַ
אֲנִי רוֹצֵה לְהַתְחַלֵּף אֶתָּה?

הָרִי יְהוּדָה

העיר הזאת זורמת בדמד –
אתה נטוע כמו שתיל ברנגביה,
דור חמישי ליהודים יוצאי תימן,
מצמיח שרשים בתוך סלעיה.

העיר הזאת זורמת בדמד –
אתה מכיר את טבורה ואת שביליה,
היא זכרונות גלות ונעורים –
אתה קשור בנשמתך אליה.

העיר הזאת זורמת בדמד –
צוחק אתה, מוחה את דמעוֹתיה,
בימי סגריר ובלילות סופה
שואף תעצומות מתולדותיה.

העיר הזאת זורמת בדמד –
מנעם זהרה קורנים פניך,
כמו עלים של זית מכסיפים,
זהרת השיבה בשערותיה.

העיר הזאת זורמת בדמד
נחדו עם ההרים אשר סביב לה,
כשקם שמך הוא יהודה –
וגם על מדרונות חניך פורחת האלה...

ירושלים, 1997

פְּרֻדָּה

כָּבֶר נִשְׁקָלוּ כָּל הַבְּעָד וְנִגְד
הוֹשֵׁם עַל מֵאֲזִי הַזְּכָרוֹן
כָּל הַיְּפָה וְכָל הַמְּכָר

כָּבֶר נִפְרְמוּ חוּטֵי הַרְגֵשׁ
אֲשֶׁר טוֹוּ בְּגִדֵי כְּלוּלוֹת
לְיוֹם מְחָר

כָּבֶר נֶאֱמָרָה מֵלֵת פְּרֻדָּה
וְנִטְרָקָה הַדְּלֵת
וְהִיָּקָר מִכָּל הַפֶּן לְזָר

יְלָדוֹת

חֲלָפוּ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה...
אָנִי פּוֹסַעַת בְּסִמְטָה בְּפֶרֶךְ בְּרִי מוֹסְקָבָה
וְשׁוֹב אָנִי יְלָדָה קִטְנָה –
עֲצִים גְּבוּהִים, גָּדַר זָרָה,
לְבֵית הַקָּטָן נוֹסֶפֶה קוֹמָה,
הַכֹּל צָמַח וְהִשְׁתַּנָּה.
לְרֵאשׁוֹנָה אַחֲרֵי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה,
מִתּוֹךְ הַשְּׂכָחָה וְהִזְרוּת
עוֹלָם בְּזָכוֹנֵי רֵיחוֹת מֵהַיְלָדוֹת...

שְׁעַת בְּקָר

ירוּשָׁלַיִם,
מְלוֹן הַמֶּלֶךְ דָּוִד.
מִרְפֶּסֶת פְּתוּחָה,
אֲרוֹחַ אֶמִיד,
צִיּוץ צִפְרִים,
הַמֵּית הַיוֹנִים,
מְנוּף מִזְדָּקָר
מְעַל בְּנִינִים,
דְּקָלִים מִתְמָרִים
לְשָׁמִים זָכִים,
מִשְׁקִיפִים עַל חוֹמָה
וּמְגִדֵל עֲתִיקִים.
שְׁלֹה וְרַגַע
וּקְדֻשָּׁה
וְאוֹר גָּדוֹל
וְצֵל חֲרָשָׁה –
כְּמוֹ בְּצִיּוֹר תְּלַת-מִמְדֵי
קָפְאוּ בְּרַגַע אֲגָדִי...

אוֹרֶחַת פֶּתַע לֹא קְרוּאָה
אֲנִי נִכְנָסֶת לְתִמּוֹנָה.

לשחות עם הדגים

ים סוף. לחוף מלון הנסיכה
אני שוחה על פני התכלת הזכה.
הרוח מקדם פני בלטיפה,
אני לבד – מקפת ים ויבשה.

חובשת משקפי צלילה
ומביטה אל קרקעית צלולה –
דגים בשלל צבעים שוחים בחבורה,
הם מתקרבים אלי ללא מורא.
עולם רוחש חיים, תנועה,
אוסף אותי אליו כמו רחם אדירה.

שוחה בין אלמגים והדגה
מלאת התפעלות וחדורת שלווה.
טרדות היום, הדאגות, המרדה
נעלמים מול פלא הבריאה.
עבר, עתיד – אובדים בתוך הנשיה...
חיים עכשו – תמצית ההויה!

זוקפת את ראשי מעל המצולה,
שוחה על פני התכלת הזכה.
הרוח מקדם פני בלטיפה,
אני לבד – מקפת ים ויבשה.

צוענייה

סָתוּ. בְּקָר. שְׁלֶכֶת זְהָבָה –
שְׁטִיחַ שֶׁל עֵלוֹה רַעֲנָנָה.
הֶרְחוּב אָפוּף קוֹרֵי שָׁנָה
וְגִשָּׁם קַל מַעִיר אוֹתוֹ מִתְרַדְּמָה.
רַעַשׁ גְּלִגְלֵי עֲגֻלַּת-מִשָּׂא
מִפֶּר בְּחֵרִיקָה אֶת הַדְּמָמָה.
הִיא מִתְקַדְּמַת לְאֵטָה –
אֵיזָה הַסּוּס וְהַרְתָּמָה?
בְּתוֹךְ הַעֲגָלָה עֲטוּף שְׁמִיכָה,
יָשׁוּן תִּינוּק שְׁחוּם כָּבוֹן שָׁנָה.
וְגִבֵּר מִשְׁפָּם בְּחֵלִיפָה בְּלָה
שׁוֹרֵק פְּזֵמוֹן נוֹשֵׁן בְּהֶנְאָה.
צוּעֲנִייה שְׁחוּרַת שְׁעָר, תִּמְיָרָה,
אוֹחוֹזֹת בְּמוֹטוֹת בְּכָל כְּחוֹה.
זְקוּפַת קוֹמָה פּוֹסַעַת בְּבִטְחָה,
מוֹשְׁכַת אֶת יְלָדָה וּבַעֲלָה.
הָאֵב עֵינֵי מִמְסָעוֹ,
עֵכָשִׁיו הִיא עֵזֶר כֶּנְגָדוֹ.
הֵם מִתְחַלְּפִים מִדֵּי שְׁעָה,
מוֹשְׁכִים יַחְדוֹ אֶת הַמִּשָּׂא.

שְׁתַּפּוֹת גּוֹרֵל בַּעֲגָלָה –
אֵם, אָב וְיֶלֶד – מִשְׁפָּחָה.

רומניה, 1978

זְכוֹנוֹת מִתְרַכָּה

אַרְמוֹן הַדּוֹלְמֵבֶה צֶ'ה – בֵּית קִיץ מִפְּאָר
שֶׁל סוֹלְטָנִים רַבֵּי שְׂרָרָה.
כָּאֵן כָּל רְהִיט, כָּל חֶפֶץ, כָּל תְּמוּנָה –
יְחִיד סִגְלָה, בְּפִז לֹא יִסְלָא!
בִּיצִיָּאָה מִן הָאֲרְמוֹן
אֶל זָרִם תִּזְרִים נִפְעֵם
פּוֹלְשֵׁת חֲבוּרָה שֶׁל יְלָדִים –
בְּנֵי שֵׁשׁ וְאַף פְּחוֹת חֶלְקֵם...
הֵם מְקִיפִים אוֹתִי כְּמוֹ טִבְעַת הַדּוּקָה
וּמוֹשִׁיטִים קֶפְסָה שֶׁל מִפְּיוֹת קִטְנָה.
אֵינִי מְבִינָה אֶת הַשָּׂפָה,
אֲבָל קוֹלֵם הַמִּתְחַנֵּן אוֹמֵר,
שֶׁהִיא לְמַכִּירָה.
אֲנִי נוֹתֵנָת שְׂטֵר נְדִיב
לִיד הַכִּי קְרוּבָה וּמְקַבֶּלֶת מִתְנָה –
יְלָדָה שְׁחוּמָה קוֹרֵנֶת מִשְׁמֹחָה!
הִיא מְנוֹפֶפֶת בְּיָדָהּ לְאוֹת תּוֹדָה...
הָאֲחָרִים עֲדִין נִדְחָפִים,
צוֹרְחִים, מִתְחַנְנִים,
וְקוֹנְאָתֵם קֶשֶׁה מִשְׂאֵת...
אֲךָ לָהֶם לֹא נִתְתִּי –
וְהִיָּה לִי לְתֵת.

איסטנבול, 1997

חזרה הביתה

אירופה! כה משפעת את במי גשמים
המצמיחים עצים, שדות, כרמים.
כה רענן הצבע הירק,
כה עצומים המרחבים
המשתרעים למרחוק.

אני חוזרת אל ארצי הקטנטנה –
אל אדמתה המתיסרת מצמא,
אל הירק המאבק האפורי,
אל המחנק של קיץ שגרתי.

חוזרת אל הנוף המדברי,
להמולה של שוק גם-תיכוני,
אל השפה העתיקה
עם שיח מחדש –
נושמת מלוא-ריאות
ומסתגלת מחדש.

קשורה בעבותות כאב והנאה –
אוהבת בלי תנאים –
כמו אם את פרי בטנה.

אַנטִּנֹת בַּמִּדְבָּר

מֵאֵהָל בְּדוּאֵי בְּאִמְצַע הַמִּדְבָּר,
קְבוּצוֹת שֶׁל עֲדָרִים רוּעִים.
בְּדוּאֵית עֵבֶת-גְּזֵרָה אוֹחֶזֶת כָּד,
פְּעִיּוֹת הַצֵּאן וְהַמוֹלָה שֶׁל יֻלְדִים.

כָּאן אֵין דְּלֵתוֹת – פְּתִיחֵי הָאֶהָלִים פְּתוּחִים,
הַכֹּל אֵיטִי, חֲשׂוֹף לְרֵשׁוֹת רַבִּים.
אֶרְחוֹת-חַיִּים פְּשׁוּטִים וּמְנַהֲגִים קְדוּמִים –
הַשֶּׁמֶשׁ הַקּוֹפֶחַת אֵינָה יוֹדַעַת רַחֲמִים.

הָאֶהָלִים, בְּגֵדֵי נָשִׁים וְצִבְעֵי הַגְּמָלִים
מִתְעַרְבְּבִים עִם צִבְעֵי הַהָרִים.
אֲנִי צוֹפֶה בָּם בְּפִלְיָאָה גְלוּיָה:
הֵם רְחוּקִים שְׁנוֹת דוֹר מִהַקְדָּמָה!

אוּ שְׂמָא אֲנוּכִי טוּעָה? מֵעַל הַמֵּאָהָל
אַנְטִּנֹת טְלוּיָזְיָה מִתְרוֹמְמוֹת אֶל-עַל...

אפוקליפסה

אֲנַחְנוּ מִכְחִידִים חִיּוֹת וְצִפְּרִים,
אֶת צוּרֵי הַיָּם הַמְרֵה־יָבֵים,
מִזֵּה־מַיִם יָמִים וְנִהְרוֹת,
מִזְלִזְלִים בְּעֶצְמָתָם שֶׁל מְאוּרוֹת.

אֲנַחְנוּ מִתְעַמְרִים אִישׁ בְּרַעְהוּ,
פוֹגְעִים וּמְשִׁפִּילִים וּמְדַכְּאִים,
אֲנַחְנוּ מִשְׂמִידִים אֶת בְּנֵי מִינָנוּ
בְּתִירוּצִים שׁוֹנִים וּמְשׁוֹנִים.

כְּמוֹ אֶלְפֵי דוֹרוֹת שְׁחִיו לְפָנֵינוּ
אֲנַחְנוּ בְּנֵי-חֲלוּף, אֶל הָעֶפֶר נָשׁוּב.
אִם נִנְתַק אֶת רֶצֶף הַשְּׂרָשְׁרָת
נִס הַבְּרִיאָה יִחַדֵּל. הָאֵם יָשׁוּב?

זֶר פְּרָחִים

זֶר צְבֻעוֹנֵי עֵטוֹר עֵלֶוה,
פְּרָחֵי שׁוֹשׁוֹן בְּתַרְדְּמָה.
עוֹד חֲבוּיִים בְּתוֹךְ עֲצָמִים,
עוֹדֵם נוֹצְרִים אֶת רֵז יוֹפְיָם.

לְאֵט, לְאֵט הֵם נִפְתָּחִים,
מִתְרַחֲבִים וּמִתְעַגְלִים.
בְּאֵדָם עוֹ, בְּלֶכֶן צַח
חוֹשְׁפִים נִדְבָּדָד וְעוֹד נִדְבָּדָד.

יְמֵים חוֹלְפִים – עוֹדֵם פּוֹרְחִים
וּמְרַגְשִׁים כְּמוֹ נְעוּרִים!
וְהַצּוֹפִים בָּם מִתְנַבְּאִים:
פְּרָחִים – סוֹפֵם שְׁהֵם נוֹבְלִים...

אֵל תִּזְדָּדְרוּ לְהַסְפִּידֵם!
בְּבוֹא הַעֵת יָבוֹא יוֹמָם –
זֶה יַחֲוֶדוּ שֶׁל זֶר פְּרָחִים,
זֶה יַחֲוֶדֵם שֶׁל הַחַיִּים...

מקדמת-דנה

חוף היס בנפו.
נמל עתיק ימים.
גלי היס שולחים לחול הלח
אלפי צדפות בשלל צבעים.
מתת – אשר נמשך כבר מליוני שנים...
כמו ילדים משלהבים
אנחנו מחפשים את היותר מיחדים –
אוספים אותם אחד-אחד – לשים בחדרים.
כבר השלמה המלאכה וערמת צדפות
מנחת בשקית שקופה –
צבעם דהה, בלי הלחות המלוכה...

לפתע, צעקה רמה פלחה
את האידיליה השלוחה –
כמו ילדים שנתפשו באמצע קלקלה,
אנחנו מצויים לזרק לים את שאספנו בחדוה.
כל הצדפות שבים למי היס, שוקעים,
ושוב זורחים בשלל צבעים!
אני עומדת מאכזבת, על סף דמעה,
כועסת על פגיעה בהנאה
מידי הזר, אשר חלף
ונעלם כלעומת שבא...

חלפו ימים... במחשבה שניה,
צדק אותו זקן, החי ביחסי שכנות קרובה
עם יצירי-היס והדגה –
כאן מקומם לעד,
הם שייכים לים עוד מקדמת-דנה...

ספור חד-פעמי

לרחל קוגן

אחרי ההלונה, דואבת ובוכה,
אני חוזרת אל ביתה של המנוחה –

כרים פזורים על המטה,
חלוק זרוק על הספה,
תמונות ממסגרות, פרחי גנה,
וספר על שלחן כתיבה
פתוח בעמוד עשירים –
מול ערמה של מכתבים סדורים.
כל חפץ – גם זה שלמראית פשוט והמוני –
טומן באמתחתו ספור חד-פעמי...

זמזום המקרר, תקתוק השעונים –
תמוות נוצרת בתוכה חיים!

ומעץ החיים לא תאכל...

שַׁעַת בֵּין-עַרְבִים

לוֹנֵג בִּיָּצִי. הָאוֹקֵינוֹס הָאֶטְלָנְטִי. חוֹף.
בֵּית-אֲבוֹת מְפָאָר. חִלּוֹנוֹת נְשָׁקִים אֶל הַנוֹף.

הָאֶפֶק – מְרֻחָב בְּצַבְעֵי אֲרָגְמוֹ,
הַמַּיִם נוֹשְׁקִים לְזָהָב מְלָכָן,
שְׁחָפִים לְבָנִים, רַחֵשׁ כְּנַפִּים,
הַמַּיִת הַגְּלִים ... שַׁעַת בֵּין-עַרְבִים.
תְּחוּשָׁה שֶׁל פְּרֻדָּה וְעֶצֶב מְכָר –
הַיּוֹם יִתְחַלֵּף לְאֶתְמוֹל – מִמַּחֵר.

הַחֶדֶר – רְבוּעַ שֶׁל קִיר וְזִכּוֹכִית.
וְהֵס מְסַבֵּב – מִיֵּן שְׁתִּיקָה לֹא טְבֵעִית.
אִישׁ קֶטַן-קוֹמָה, זָקוֹן עֲרִירִי,
מְבִיט בְּשִׁקִּיעָה בְּמַבְט עֲרַפְלִי ...
אִשָּׁה תְּמַהוֹנִית, שְׁקוּעָה בְּעֶצְמָה,
מְפָנָה לְשִׁקִּיעֵת הַחֶמָה אֶת גְּבִהָ ...

חִלּוֹנוֹת מְפָרִידִים בֵּין הַחוּץ וְהַפְּנִים,
בֵּין שְׁקִיעֵת הַחֶמָה וְשִׁקִּיעֵת הַחַיִּים.
הַגְּלִים לְעוֹלָם יִתְנַפְּצוּ אֵלַי חוֹף –
הַטְּבַע נֶצְחִי, הָאֶדֶם בּוֹ-חִלּוֹף ...

לוֹנֵג אֵיילֵד, 1982

עֲרַפְלֵי תוֹגָה

כְּשֶׁעָנָן מַעִיב עַל שָׁמַי הַנֶּפֶשׁ,
וְעֲרַפְלֵי תוֹגָה חוֹבְקִים אֶת יְשׁוּתִי,
כְּשֶׁהֵלֵב נִצְבֵּט מִקֹּר וְעָצָב,
כְּשֶׁאֲנִי בְּמַצַּב-רוּחַ סְגִירִי,

אֲנִי פוֹתַחַת סֵפֶר אֶסְטְרוֹנוֹמִיָּה,
פוֹגֶשֶׁת שָׁם מִיִּלְיָאָרְד שֶׁל כּוֹכָבִים,
גְּלַקְסִיּוֹת יְדוּעוֹת וְעֵלוֹמוֹת לְנֶצַח –
אֲנַחְנוּ רַק נִיצוּץ בְּמַרְחָבִים.

אֲנִי פוֹתַחַת אֶת עָרוֹץ הַטֶּבַע –
כָּל הַיְלֹוד וְכָל צוֹמַח בְּגִי תְּמוֹתָה.
צוֹפָה בְּצִיטָה הַטּוֹרְפֶת אֲנֵטִילוֹפָה –
אִין קוּ מִפְּרִיד בֵּין רֵז חַיִּיהָ וּמוֹתָה...

אֲחִי הַשְּׁחָקִים, הַחַיּוֹת, הַצְּמָחִים!
אֲנִי כְּמוֹכֶם – יְצִיר הָאֲדָמָה.
וְהָאֲבִיב חוֹזֵר לְשֹׁכֵן בְּנֶפֶשׁ –
אֲנִי חֲלָקִיק בְּפֶאֶזֶל הַבְּרִיאָה.

הַשְׁתַּקְפוֹת בַּמְרָאָה

מתוך: המראה מביטים בי פני –
רוֹאֶה אֶת עֲצָמֵי מְשִׁתְּקֶפֶת אֵלַי.
העור הִבֵּשׁ מְעֵטֵר בְּקִמְטִים,
שֶׁהוֹתִירוּ עָלָיו עֲקֻבוֹת הַשָּׁנִים.

שְׂרִירִים רְפוּיִים, כְּתָמִים שֶׁל זְקֵנָה,
נוֹצְרִים בְּתוֹכְךָ נִשְׁמָה צְעִירָה:
מִבֶּט חוֹלְמָנִי, כְּמִיָּהָה, מְשִׁאֲלוֹת –
הַזְמַן שֶׁחָלַף לֹא הוֹתִיר עֲקֻבוֹת.

מתוך: המראה מביטים בי פני –
בְּבוֹאָה מְכַרְה וְזָרָה לְמִדֵּי.
בֵּין הַגּוֹף לְנִשְׁמָה – שְׁנוֹלְדוֹ תְּאוּמִים –
יֵשׁ פֶּעַר גִּילִים שֶׁל עֲשָׂרוֹת בְּשָׁנִים...

יְלָדֵי הַבּוֹגֵר

יְלָדֵי הַבּוֹגֵר –
זָקוֹן מְעֵטֵר אֶת פְּנֵיךְ,
וּנְתִיב הַחַיִּים הַסָּבוּךְ
נִפְרָשׁ בְּמִלּוֹאוֹ לְפָנֶיךָ.

עוֹד אֵינְחַל לְגוֹנֵן,
עַל סִכְנוֹת לְהִתְרִיעַ,
לְמִנַּע אֲכַזְבוֹת וְלֵב דּוֹאֵב,
מִטְעֵיּוֹת לְשֹׁמֵר וְלַהוֹשִׁיעַ.

עוֹד אֲתַעַקֵּשׁ לְסוֹכֵךְ,
לְצַבֵּר וְלַהוֹרִישׁ נְסִיוֹן-חַיִּים,
כְּדֵי לְהַרְחִיקְךָ מֵרַע,
כְּדֵי שֶׁלֹּא תַחֲזוֹר עַל הַמְשֻׁגְּגִים.

אַבֵּל אַתָּה נְחוּשׁ לְלַמֵּד עַל בְּשָׂרְךָ –
וּלְשֵׁלֵם אֶת הַמְּחִיר בְּעֶצְמְךָ...

לְזָכְרוֹ שֶׁל יְדִיד

לשמעון הרצברג

חֲלָפָה שָׁנָה – אֶתְּהָ אֵינְנוּ –
נִסְעֵת לְבִדְדָה לְאַרְץ רְחוֹקָה ,
כָּל כֶּדֶד לֹא אֶפְיָנִי לָךְ – לְפִתְעָה,
לְהִסְתַּלַּק מִבְּלִי לומר מִלֵּת פְּרֻדָּה.

חֲלָפָה שָׁנָה – אֲבָל הַזְּמַן פָּסַק מִלְכָּת –
נִזְכֵּר אוֹתָךְ תְּמִיד כְּמוֹ אֲזִי, לְפָנֵי שָׁנָה,
כְּתִמּוּל-שְׁלֹשׁוֹם נִזְיֵל דְּמָעָה עֲדִין –
הַזְּכֵרוֹנוֹת כּוֹרְעִים מֵעַמָּס הַמְּשָׂא...

חֲלָפָה שָׁנָה – גַּם אִם אֶתְּהָ אֵינְנוּ –
סְפוּר חֲזִידָה לֹא נִשְׁלַם.
כָּל עוֹד חֲרוֹת בְּזִכְרוֹנֶם שֶׁל אוֹהֲבֵיךָ –
אֶתְּהָ נוֹשֵׂם! אֶתְּהָ קִיָּם!

מאי 1997

אַחֲרֵי מוֹתֵי

לישעיהו לייבוביץ'

אַנִי זֹכֵר אֶת אָבִי וְאֶת אִמִּי,
אֵינִי בְּטוֹחַ, אִם אֲנִי זֹכֵר אֶת סָבִי.
בְּיַלְדוּתִי הִכְרַתִּי אוֹתוֹ,
אָבֵל אֵינִי יוֹדֵעַ אֵלָּא אֶת שְׁמוֹ...

אַנִי חוֹשֵׁב עַל נִכְדֵי. הֲאִם יִזְכְּרוּ אוֹתִי?
אַנִי מֵאֲמִין שֶׁהֵם יִזְכְּרוּ אוֹתִי.

כַּמָּה זְמַן עוֹד אֶחְנֶה? אֲנִי הוֹלֵךְ וּמְזַקֵּן –
בְּעוֹד חֲדָשִׁים יִנָּלַד לִי בֵן.
הוּא בּוֹדָאִי לֹא יִכִּיר אוֹתִי,
אוּלַּי, לֹא יֵדַע אֶפְלוֹ אֶת שְׁמִי...

בְּקֶרֶב אֲנִי אֲגִיעַ לְסוֹף דְּרָכֵי.
מֵה חֲשִׁיבוֹת אִם יִזְכְּרוּ אוֹתִי אַחֲרֵי מוֹתֵי?

מותו של חייל

נולדת ומת באביב –
קשזרחת שמש והשמים בהירים,
קשהשדות מלבבלבים בשלל צבעים
וניחוחות פריחה שבים ומשכרים...

נולדת ומת באביב –
תמיר כמו עץ בשיא תפחת!
קצר-עלומים, בגיל עשרים
היית לעולה לארץ המבטחת.

נולדת ומת באביב –
נמרץ, נמהר, שועט קדימה,
חייל קרבי ונער בישני,
נבוך מנשיקות של אמה.

נולדת ומת באביב –
יפה-בלורית, מקור לגאונה ונחת.
הורים המתאבלים על ילדיהם –
הפוך יוצרות בארץ המבטחת...

שְׁתֵי אֲמָהוֹת

לִילָה יוֹרֵד עַל הַרֵי יְהוּדָה,
הֵם נָמִים לְתַמָּם בְּחִסּוֹת חֲשֵׁכָה.
יָרַח מְלֵא מִשְׁקִיף בְּחִבָּה
עַל הָעִיר הַשְּׂרוּיָה בְּשָׁנָה עֲמֻקָּה.

רוּחַ סֶתוּ קָרָה מִשְׁמִיעָה קוֹלָה –
מְעִירָה מִשְׁנֵת אִם יְהוּדִיָּה.
רַחֵשׁ עֲנָפִים וְרִשְׁרוּשׁ עֲלֹה –
מְעִירִים מִשְׁנֵת אִם עֲרַבִיָּה.

יֵלֵד מִשְׁתַּעַל. קָר בְּעֲרִיסָה.
אִם יְהוּדִיָּה מְכַסֶּה אֶת בְּנָה.
בְּכִי שֶׁל תִּינּוֹק. הָאֲרַע דָּבַר מָה?
אִם עֲרַבִיָּה מְרַגֵּיעָה אֶת בְּנָה.

שְׁתֵי נָשִׁים זָרוֹת לוֹחֲשׁוֹת תִּפְלָה,
שֶׁיִּגְדֵל הֵבֵן בְּשַׁעֲה טוֹבָה –
בְּעֵדוֹן חֲדָשׁ, בְּתִקּוּפָה שׁוֹנָה
בָּה שְׂרוֹת צָבְאֵי לֹא יִהְיֶה חוֹבָה.

שְׁתֵי אֲמָהוֹת חֲרוּשׁוֹת דָּאָגָה
מִבִּיטוֹת עַל הֵבֵן הַקָּטָן בְּתִקּוּנָה.
שְׁתֵי אֲמָהוֹת בְּלִיל סְעָרָה
מִיַּחֲלוֹת כָּל אַחַת לְשָׁלוֹם וְאַחֲנָה.

תַּפְּלָה לַגֶּשֶׁם

אֲדַמַּת-לֵס פְּעוּרָה מִצָּמָא,
עֲצִים מוֹשִׁיטִים עֲנָפִים בְּתַחֲנִינָה,
פְּרוֹת בְּסֹר נוֹשְׁרִים, קִמְלָה הַקְּמָה,
צִפְרִים מִתְקַבְּצוֹת עַל בְּאֵר חֲרָבָה.

אֶפְרַיִם מִיַּחֲלִים לְבוֹא עֲנָנָה,
הַשָּׁמַיִם זָכִים – לְלֹא הַבְּטָחָה.
מִתְאַחֵר הַמָּטָר וְחוֹגֵג יִשְׁיִמוֹן
בְּשִׂדוֹת וּכְרָמִים בְּמִזְרַח הַתִּיכוֹן.

”מִדּוּעַ נִמְשָׁךְ הַשָּׁרֵב, מַה יִּהְיֶה?” –
שׂוֹאֲלִים הַבְּרִיּוֹת לְלֹא מַעֲנָה.
וְהַעֲרַבְיָה חֲדִיגָה, הַיּוֹשֶׁבֶת בְּפֶתַח בֵּיתָה,
הַגְּתָה בְּפִשְׁטוֹת אֶת פְּתָרוֹן הַחִידָה:

”יְהוּדִים הוֹרְגִים עֲרָבִים, עֲרָבִים הוֹרְגִים יְהוּדִים,
אֲלֵלָה כּוֹעֵס – לֹא שׂוֹלַח גְּשָׁמִים...”

הוד מלכותו כורע ברך

הוד מלכותו כורע ברך
מול אב שכול ואמא אבלה.*
הם ישובים על הרצפה,
מנהג עתיק – ימי שבועה.

הוד מלכותו כורע ברך –
מול פני המות הם שוי-פתח.
חיל בצבא ירדן ירה בנערות –
המלך מגנה את התוקף.

הוד מלכותו כורע ברך
כאב לילדים, שליט בשר ודם,
ועל פניהם של יהודים קשי-רוח
עולה חיוך מנעם דבורו החם.

הוד מלכותו כורע ברך
במחנה הומנית נדירה.
בן-ברית המחויב לדרך חדשה
עם האויב לשעבר מזיל דמעה.

*במרס 1997 הגיע חוסיין מלך ירדן לישראל לביקור תנחומים אצל כל אחת משבעת המשפחות, שבנותיהן נורו בידי חייל ירדני בנהריים.

הרהורים...

הַהוֹרִים

* * *

הלא-נוֹדָע הוא הַנִּתְנוּק מִהֶעֱבֵר,
מִהַצְמָדוֹת לְמִסְגְּרוֹת, מִבְּטָחוֹן מְכָר.
הוא מִפְתָּה – כְּמוֹ נִיחוּם הַפְּרִיחָה –
הוא הַסֵּלֶם לְהַתְחַדְּשׁוֹת וְלַצְמִיחָה.

* * *

לְשָׁחוֹת עִם הַגְּלִים וְנִגְדַד הַגְּלִים –
לְחַצוֹת אֶת אוֹקֵינוֹס הַחַיִּים.
לְזָרֵם עִם הַהַדִּים וְהַכְּמִיהוֹת –
לְהַתְפַּעֵל מִמַּעֲשֵׂי אָדָם וְאֱלֹהִים.

* * *

אָדָם הוּא קֶדֶם כָּל הַרְגֵשׁ
וְאַחַר כֶּךָ הַהֲגִיוֹן וְהַתְּבוּנָה.
זוֹכֵר אֶת הַתְּחוּשָׁה – לְטוֹב וְגַם לְרָע –
יֹתֵר מִן הַמְּלָה שֶׁנֶּאֱמָרָה...

* * *

שְׁלֵחֵי הַמֵּאָה הָעֶשְׂרִים –
בְּעוֹלָם מִשְׁתַּנָּה, הֶרֶה-אֶסוֹנוֹת,
גַּם לְחֵלוֹם שֶׁהִתְגַּשֵּׁם
אֵין עֲרֵבוֹת, אֵין בְּטַחוֹנוֹת...

* * *

הַגְּלִים נִשְׁבָּרִים אֶל צוּקֵי הַחוּפִים –
בְּלֵי לְאוֹת נְסוּגִים וְשָׁבִים.
גְּלֵי הַחַיִּים מִפִּים עַל חוּפֵי נִשְׁמָתִי –
מִנְפָצִים אֲשֶׁלִּיּוֹת וּבּוֹנִים מְצִיאוֹת מְרִסִּיסִים...

* * *

אָדָם יָצוּר מִפְּלֶא, אֵד מְסֻבָּד –
עֵתִים שֶׁטוֹן, עֵתִים מְלֹאד.
רַק זֶה אֲשֶׁר יִרְחַק מִהַקְטָבִים
רְאוּי לְהַקְרָא : נִבְרָא בְּצֶלֶם אֱלֹהִים.

* * *

יש יריבות סמויה, בלתי מודעת,
בין אם לכיתה – על אהבת הבן.
בין זו שאת חייו לו העניקה,
לזו אשר חיים לילדיו תתן.

* * *

לאבד אם או אב – גם בגיל מפלג -
החיים נמשכים, הכאב לא פג.
כל הורה כי ימות,
מותיר אחריו חלל של יתמות...

* * *

אדם במותו נפרד ממשפחתו,
נפרד מחבריו, נפרד מסביבתו,
מכל שאהב והשקיע לשמו –
אך בעקר הוא נפרד מעצמו...

* * *

כְּדִי שְׁתִּשְׁכַּח אֶהְבֶּה,
כְּדִי שְׁתִּשְׁרַר הַבְּנָה,
יֵשׁ צֶרֶךְ בְּמִפְגָּשׁ שֶׁל נְשָׁמוֹת,
בְּהִצְטָלְבוֹת שֶׁל מְשָׁאֵלוֹת הַכִּי כְּמוֹסוֹת...

* * *

לוֹ רַק נִתֵּן לְחַזֵּר בְּזִמְנוֹ אַחֲרָה
וּלְהִבִּיט עַל הָעוֹלָם בְּעֵין מְנַסָּה,
לְחַזֵּר עַל הַמְשָׁגִים, עַל הַרִיבִים –
וּלְמַצוֹת אֶת הַמִּתֵּת שֶׁל הַחֲמִלָּה.

* * *

שְׁנֵי אֲנָשִׁים זָרִים
תוֹהִים עַל סַעֲרַת אֶהְבָּתָם –
וְהִיא אֵינָה אֶלָּא עֲדוֹת
לְעִצְמָתָהּ שֶׁל בְּדִידוּתָם...

* * *

תחת עץ האקלפטוס,
לחוף כנרת השלוח,
מול הוד קדומים, בעלטה,
אתה – אדם, אני – חנה.

* * *

אתה החוף ואנוכי הגל –
נע בנתיב חסר מוצא.
נסוג ושוב על עקבותיו חוזר –
אולי ובין סלעים יש פרצה?

* * *

מתגעגעת כשעודך אתי,
עורגת לפגישה החדשה,
חונה את ישותך בכל תאי גופי –
הקשר המפלא בין גבר לאשה.

* * *

יש הרואים בנתינה התרוששות –
על כן ממאנים לתת.
לא האיש אשר רב לו – עשיר,
אלא המרבה לתת.

* * *

צבירת רכוש היא אשליה
של בטחון חולף, של חסון מכילה.
כמה קשה את הנגזר לשאת:
כל אשר לנו יחלק בבוא העת.

* * *

האם לתלות את קללת הדור במנהיגו,
או שמא המנהיג הוא השתקפות עמו?
אם המנהיג סרח – אפשר להחליפו.
אם עם פשע – כל איש שיתקן עצמו...

* * *

התורה נתנה במדבר –
שלא תהיה קשורה בארץ, עיר או כפר.
היא נועדה לכל אדם –
כשם שהמדבר פתוח לכלם.

* * *

בני האדם דומים לזהר כוכבים –
כמוהו נדלקים ושוב כבים.
וארץ חיייהם המרבי –
ניצוץ קטן בלילה אינסופי...

* * *

חיים – בחירות יום-יומיות
מתוך אינספור אפשרויות.
את שאבחר לארץ השנים
נגדר אחרי מותי – תולדות-חיים...

* * *

האַהבה בין גבר לאשה
אינה שונה על כף המאזנים.
זה האוהב ביותר-שאת –
הוא החלש מבין השניים.

* * *

לילי באאזובה

תודה , שלא חסכת בקרת,
שהאמנת בי כל הזמן,
שהענקת עדיד ושבח –
שכה דרושים לנפש האמן.

מבט מבוגר, מפוכח,

ובציזו ראייה רעננה, רגשית

וכמעט נאיבית שלובים זה

בזה בספר שיריה החדש של

אלה דור-און.

ניגודים-משלימים הבאים

לידי ביטוי גם במשקל

ובחריזה של השירים.

אהבות, יחסים עם בני זוג,

בני משפחה וידידים,

נסיעות, מחשבות, רגשות

וסיפורי המקרא מהווים את

מקור ההשראה לשירי

הקובץ.

הוצאת מרגלית